

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101404

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 21-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ НМАУ № 7-а від 15 січня 2024 року

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корчев Олександр Олександрович

2. Oleksandr Korchev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7455-5610

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 27-12-2023

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 2886

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.07, 18.41.07.15

Тема дисертації:

1. Деривація як тип розвитку в музиці XX століття
2. Derivation as a type of development in the music of the twentieth century

Реферат:

1. Музичне мистецтво XX–XXI століття ілюструє процес пошуків нових підходів до висвітлення навколишньої дійсності, що в свою чергу вимагає від музикознавців постійної уваги до належних аналітичних засобів при дослідженні музичного матеріалу. Однією з наріжних проблем залишається осмислення розвитку, як з боку композиторів, так і дослідників, адже дана категорія проявляється у всіх елементах композиції музичного твору. При цьому, кардинальні зміни композиторської логіки XX ст., їх комплексний характер лише загострюють дану проблему, ставлячи під питання значення традиційного термінологічного апарату, що стимулює процес його подальшого переосмислення — оновлення, задля належного висвітлення проблем експонування і розвитку в творах сучасного музичного мистецтва. В дисертаційному дослідженні розглянута деривація в аспекті розвитку музичного матеріалу на прикладі творів композиторів XX–XXI ст. Дане поняття є новим для вітчизняного музикознавства, але має тривалу історію розвитку, а також усталене семантичне

значення, що пов'язане з відхиленням чогось, утворенням чогось нового. Поняття «деривації» має глибоке наповнення й широкий міждисциплінарний контекст, в наслідок його розповсюдження у різноманітних сферах науки та мистецтва, зокрема в риториці, теорії поезії, математиці, балістиці, біології, мовознавстві та ін. Використання деривації у мовознавстві ХХ ст, зокрема у дослідженнях польського лінгвіста Є. Куриловича, уможливило екстраполяцію даного поняття у площину музичного мовлення, в силу наближеного характеру його функціонування. Аспект різностороннього використання деривації репрезентується у роботі за допомогою проведення паралелей між трактатами “Der vollkommene Capellmeister” (1739) Й. Маттезона, а також «Die allerneueste Art, zur reinen und galanten Poesie...» німецького поета К. Ф. Хунольда, що виявляють не тільки збіжності у теоретичних поглядах двох митців на деривацію, а й дозволяють означити конкретні прояви даного типу розвитку в композиції музичного твору. При цьому, в тексті дослідження зазначається, що деривація використовується у сучасних зарубіжних музикознавчих текстах. Західноєвропейські та американські джерела поглибили уявлення про деривацію, як своєрідний індекс зв'язків між складовими елементами окремого твору, що може визначати його художню цілісність в її змінності. Представлені дослідження репрезентують більш узагальнений характер деривації як типу розвитку. При цьому, в роботі зазначається, що в англійських текстах деривація використовується скоріше на «побутовому» рівні, а не в якості усталеного терміну понятійного апарату. Загалом, у музикознавчих дослідженнях поняття деривації виявляє різноманітні аспекти функціонування вихідних та похідних елементів матеріалу музичного твору, а також їх роль у становленні структурної організації композиційного цілого, що відповідає універсалії «зміни первісного». Такий аспект проявляє міждисциплінарну спорідненість музичного мистецтва та риторики, поезики й лінгвістики, а також дозволяє вийти за межі вузькоспеціалізованої проблематики теоретичного музикознавства у простір універсальних категорій навколишнього буття. Деривація, попри свою поширеність у мовознавстві ХХ–ХХІ ст., на даний час ще не знайшла достатньо глибокого висвітлення у вітчизняному музикознавстві. Видається, що введення даного поняття в музикознавчий дискурс дозволить виявити специфіку розвитку творів сучасних композиторів, а також дасть змогу аналітично прояснити композиторську ідею. Слід підкреслити, що розгляд предмету роботи ґрунтувався на двох важливих поняттях: розвитку, іманентної якості музичного мистецтва, який на думку Надії Горюхіної, є найбільш універсальною категорією музичних явищ, а також становлення. При цьому, під поняттям деривації визначається тип музичного розвитку, який проявляється на синтаксичному рівні, коли первинні синтаксичні утворення (авторські або неавторські) розкривають свою формотворчу функцію і при цьому лише відносно відбиваються на рівні тематизму, тобто стають інтонаційною ідеєю композиції твору (композиторською ідеєю), а також важливим елементом розгортання музичної композиції. Задля кращого розуміння місця деривації представлена ієрархічна класифікація, що складається з трьох рівнів. На першому – загальні поняття розвитку і становлення, розуміння яких ґрунтується на «Вченні про музичну форму» Н. Горюхіної. Наступний рівень складають основні типи розвитку музичного матеріалу, серед яких виокремлені: повтор, варіаційність і мотивна розробка. Третій рівень присвячений різноманітним проявам “варіаційності в широкому розумінні”. До нього відносяться: варіантність, “варіаційність в вузькому значенні”, а також деривація, яка може позначати глибинні зміни похідних утворень. При цьому, деривація визначається як така, що може функціонувати разом з варіаційністю, або виявлятися без її участі.

2. The musical art of the twentieth and twenty-first centuries illustrates the process of searching for new approaches to the illumination of the surrounding reality, which in turn requires musicologists to pay constant attention to the proper analytical tools when studying musical material. One of the cornerstone problems remains the comprehension of development by both composers and researchers, because this category is manifested in all elements of the composition of a musical work. At the same time, the cardinal changes in the compositional logic of the twentieth century, their complex nature only exacerbate this problem, calling into question the meaning of the traditional terminological apparatus, which stimulates the process of its further rethinking - updating, in order to properly cover the problems of exposition and development in works of contemporary music. The present thesis examines derivation in the aspect of the development of musical material on the example of works by composers of the XX-XXI centuries. This concept is new to national musicology, but has a long history of

development, as well as a well-established semantic meaning associated with the rejection of something, the formation of something new. The concept of «derivation» has a deep content and a wide interdisciplinary context, as a result of its spread in various fields of science and art, including rhetoric, poetry theory, mathematics, ballistics, biology, linguistics, etc. The use of derivation in the linguistics of the twentieth century, in particular in the studies of the Polish linguist J. Kurylowich, makes it possible to extrapolate this concept to the plane of musical speech, due to the approximate nature of its functioning. The aspect of the versatile use of derivation is represented in the work by drawing parallels between the treatises «Der vollkommene Capellmeister» (1739) by J. Mattheson and «Die allerneueste Art, zur reinen und galanten Poesie...» by the German poet C. F. Hunold, which reveal not only the similarities in the theoretical views of the two artists on derivation, but also allow us to identify specific manifestations of this type of development in the composition of a musical work. At the same time, the text of the study notes that derivation is used in contemporary foreign musicological texts. Western European and American sources have deepened the idea of derivation as a kind of index of connections between the constituent elements of a particular work, which can determine its artistic integrity in its variability. The presented studies represent a more generalized character of derivation as a type of development. At the same time, the paper notes that in English-language texts, derivation is used rather at the «everyday» level than as an established term of the conceptual apparatus. In general, in musicological research, the concept of derivation reveals various aspects of the functioning of the original and derivative elements of the material of a musical work, as well as their role in the formation of the structural organization of the compositional whole, which corresponds to the universality of «changing the original». This aspect reveals the interdisciplinary affinity of musical art and rhetoric, poetics and linguistics, and also allows us to go beyond the narrowly specialized problems of theoretical musicology into the space of universal categories of the surrounding existence. Derivation, despite its widespread use in the linguistics of the twentieth and twenty-first centuries, has not yet found sufficiently deep coverage in the national musicology. It seems that the introduction of this concept into the musicological discourse will reveal the specifics of the development of works by contemporary composers, as well as provide an analytical clarification of the composer's idea. It should be emphasized that the consideration of the subject of the work was based on two important concepts: development, an immanent quality of musical art, which, according to Nadiia Horiukhina, is the most universal category of musical phenomena, and formation. At the same time, the concept of derivation defines a type of musical development that manifests itself at the syntactic level, when primary syntactic formations (author's or non-author's) manifest their formative function and at the same time only relatively manifest themselves at the level of thematic, i.e. become the intonational idea of the composition of the work (composer's idea), as well as an important element of the unfolding of the musical composition. For a better understanding of the place of derivation, a hierarchical classification consisting of three levels is presented. The first level includes the general concepts of development and formation, the understanding of which is based on N. Goryukhina's «The doctrine of musical form».

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Корчев О. О. Виявлення ідеї видозміни як процесу безперервної трансформації теми у фортепіанному циклі “Метаморфози” Д. Кейджа // Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової. Одеса : Астропринт 2021. Вип 2(32). С. 90–102.

- Корчев О. О. Поняття деривації в теоретичних концепціях становлення музичного тексту // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2020. Вип. 129. С. 153–163.
- Корчев О. О. «Grave: Metamorfozy na wiolonczelę i fortepian» Вітольда Лютославського: роль деривації у втіленні композиторської ідеї метаморфози // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ, 2022. Вип. 134. С. 125–138.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жарков Олександр Миколайович
2. Oleksandr M. Zharkov

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0196-2933

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гармель Оксана Володимирівна
2. Oksana Garmel

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6817-7038

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=P_2P7NcAAAAJ&hl=ru&oi=ao

Повне найменування юридичної особи: Київська муніципальна академія музики імені Р.М. Глієра

Код за ЄДРПОУ: 02214923

Місцезнаходження: вул. Л. Толстого, 31, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Драч Ірина Степанівна

2. Iryna S. Drach

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2089-9570

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сюта Богдан Омелянович

2. Bohdan O. Syuta

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4986-3451

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонова Олена Григорівна

2. Olena H. Antonova

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6253-8138

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Редя Валентина Яківна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Редя Валентина Яківна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Волосатих Ольга Юріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна